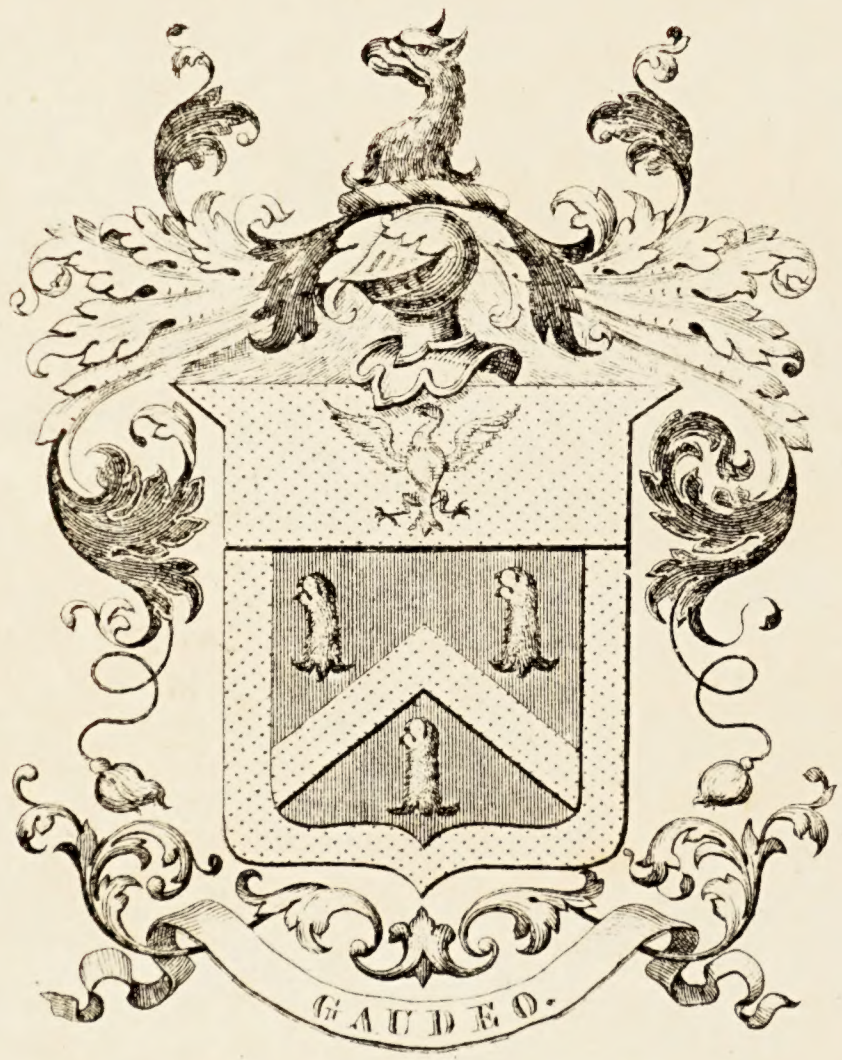

John Carter Brown.

LIBRAIRIE ANCIENNE
DE
FREDERIK MULLER.
AMSTERDAM,
HEERENGRACHT PRÈS DU OUDE
SPIEGELSTRAAT, KK. N°. 130.

c

Copye.

Van 't Journael gehouden by Gedeon Moris / Koopman op het Schip vande West-Indische Compagnie/ genaemt de Princesse/ uytgevaren naer Bresilien van Zeelandt den 27 Februarij 1640. daer Capiteyn op is Pieter Constant van Middleburg. Gesonden uyt Poortlant in Engelant aende Kamer van Zeelandt per Missive in dato 2 Martij 1640.

Daer in verhaelt staet / hoe couragieus ende Mannelijck sy hun gedragen hebben tegen elf Duynkercksche Fregatten/die sy naer eenighe uren gevechts so gematteert ende ghetracteert hebben / datse 't selve Schip hebben moeten verlaten.

t'AMSTERDAM,
Voor FRANCOIS LIESHOUT, Boeckverkooper op den Dam in 't Groot-Boeck, Anno 1640.

JOHN CARTER BROWN

COPYE.

Extract uyt het Iournael gehouden op 't Schip de Princesse Æmilia, den 29 Februarij 1640.

TEn 29 dito des smorgens fraey weder den wint Oostelick/ ten negen uren smorgens lach 't Eylandt van Wicht dwers van ons/namentlijck Wolffers Hoorn: ontrent ten elf uren sagen wy drie zeylen Zuydt van ons / het welck wy presumeerden Duynkerckers te wesen / ghelijckt oock waren/ want twee van hun quamen op ons af / ende alsoo wy ghe-resolveert waren onse Lootsman aen S. Andries aen landt te setten/ soo liepen wy Noord-West naer de Wal / tot ontrent den middagh / doen saghen wy 14 zeylen komende vande Wal/ niet wetende wat Schepen het waren / want sy voerden alle Prince Vleugels ende Vlaggen/wy lietent recht naer hun toestaen/doen wy nu wat naerder quamen / sagen wy dat het 12 Duynkerckische Fregatten waren / met een Galjoot ende een Koopvaerdy-man/die de Focke Mast afgeschoten was/'t welck wy presumeerden beyde Prijsen te zijn. Maer alsoo wy ende andere Officieren voorgenomen hadden liever kloeckmoedelijck te sterven / dan door slaeumoedigheydt/inde uyterste miserie gebracht te werden/ resolveerden wy onse Princesses vryheydt te maintineren / soo langhe sy op het water konde vloten: ende tot bevorderinghe van 't selve/ hebben wy dese ofte sodanighe redenen ghebruyckt / omme de Soldaten ende Matrosen te courageren. Mannen al ist dat onse Vyanden veel zijn , soo is nochtans Godt meer dan sy alle , ende zijt verseeckert dat niet een hair van ons hooft kan vallen , sonder de toe-latinghe des Heeren. Wy brachten haer oock in-

dachtigh de Manhaftighe daden van Judith / Jonatam ende David / Gedion / ende meer andere. Naer dat dese redenen gheeyndicht waren / deden wy eendrachtelijck een yverigh Ghebedt tot Godt / hem aenroepende ommne sijne bescherminghe : het welck ghedaen zijnde / Verhaelde ick hun-lieden hoe vromelijck dat eenen Capitein Groenveldt / ten tijde vande Koninginne Elisabeth / met een Schip (inde Spaensche Vlote omzingelt zijnde) hem ghequeten heeft / so dat hy seven a acht Gallioenen in den grondt schoot / al eer sy hem konden vermeesteren. Door dese ende andere redenen ghecourageert zijnde / beloofden eendrachtelijck te vechten tot den laetsten man. Ende aldus een yder in sijn order ghesteldt hebbende / settede wy onsen kours recht naer hun toe / ende sy naer ons / soo dat wy in korten tijdt dicht by malkander quamen : Den Vyandt siende ons soo vryuwedigh op hun af komen / separeerde hunne macht in twee Esquadrons / ende loefden wat van ons af / niet derbende dicht by zijnde / onse laghe verwachten / in passant disehargeerden sy met de eerste rescontre / gheheele laghen teffens / ende wy van desghelijcks / en bleven haer niet schuldigh / haer betalende met ghelijcke munte / ende soo drae sy een Musquet schoot ghepasseert waren / wenden sy weder naer ons toe met elf Fregatten : De twee Prijsen met de reste vande Fregatten lietent voorstaen / maer de elf bleven dicht by elckanderen / praeyende ende raedtslaende hoe sy ons best souden aentasten. Ondertusschen soo schoten wy met onse twee achterste stucken soo vreesselijck / dat de Koghels door twee vande Vyandts Schepen teffens door ende weder passeerden. Naer dat sy hun met den anderen gheraedtslaeght hadden / quamen sy in twee Esquadrons van achteren op ons aen / vijf aen de eene zijde ende ses aende ander zijde / ende disehargeerden soo verbolghens hare heele laghen / ende wy insghelijcks gierde met onse zijde naer hun toe / om onse gheheele laghe te ghebruycken / ende om onse Vyandt te meer afbreucke te doen : Het was schrickelijck om hooren / hoe de Kanon-schoten verdobbeldon van weder zijden op malkanderen / soo dat Bretensbergh daverden door 't ghedruys / het soet ende aenghenaem weder scheen subijtelijck verandert te zijn in grouwelijcken storm van donder ende blixem ; soo dat de Koghels vloghen als eenen gheweldighen vlucht van Haghel-steenen ons doorvoorende van alle kanten : De Trommelen door haren alarm / wackerde onse courage / de Musquetten flanckeerden soo vreesselijck aen weder zijden / soo dat den Vyandt ons niet dorste abboorderen / ende gierden dan over de eene zijde / ende dan over de andere zijde / ghevende haer telckens sulcke flonckien / dat sy vreesden ons te ghenaecken. Wy hebben ghesobserveert / dat wy tot verscheyden malen door twee Schepen te ghelijcke schoten met eenen Kogel. Door dese harde rescontre sackten wy een weynigh vooren uyt / den Vyandt lach oock stil / als of sy wat pauseerden ommne haren adem te scheppen / maer in 't eynde quamen sy weder van achteren aen dringhen / den Vice-Admirael vooren / ende soo voorts vervolgende

gende alle elve te ghelijcke: wy giedden ons groot Zeyl / ende de blinde op de Mast / steeckende het voorts door den Windt / omme hun weder de gheheele laghe te gheven. Den Vice-Admirael zijnde dicht by ons / riep teghen onsen Capiteyn dat hy strijcken soude / datter goedt quartier was / ende dat wy gheen ontset en hadden te verwachten. Waer op onsen Capiteyn heeft gheantwoordt / dat hy haer quartier niet en begeerde: seggende dat het ghenoegh ghestreecken was / komt aen boort / met de Zabel weeuwende / seyde: Dats voor u / waer op onsen Tamboer alarm slaende / ende de zijde Vaendels / een van achter ende een uyt midden van het Schip swaeyende / met een sonderlinghe couragie / gierden een weynigh naer hun toe / ende gaven den Vice-Admirael soodanighen charge met ons Canon ende Musquetten / dat hy schuddede als een riet / soo dat wy meenden dat hy soude van een ghescheurt hebben / hy ende sijn Compagnons gaven ons soo vreesselijcke chargen met gheheele laghen ende kort op malkanderen / soo dat wy meenden dat alle het Konthout van boven neder soude ghekomen hebben. Dese charge was de exstreemste die wy uyt stonden / want het kraeckte al datter aen vast was / de splinters vloghen aen alle kanten / de Zeylen hinghen en wapperde in flidderinghe aende Reen / het loopende ende staende Wandt was meer als in vijftigh plaetsen aen stucken ghescheten / soo dat wy de Zeylen naeuwelijcks en konden regeeren. Wy zijn verseekert dat de Princesse noyt soo qualijck ghetracteert is ghewees. Naer dese furie soo scheen het dat 's Vyandts couragie wat vermindert was / want sy en dorsten ons niet meer soo naer komen; den Vice-Admirael die altijdt de voorste hadde ghewees / was nu de laetste / het scheen dat hy soo wel te gaste hadde ghewees / dat hy niet meer en luste / wy meenen dat hy genoegh te doen hadde omme hem selven boven water te houden. Dit niet teghenstaende sijn Compagnons deden noch eenen harden storm / op ons lossende alle haer laghen vervolghens / wy insghelijcks schoten soo wacker wederom / datse de moedt verloren gaven / ende als buyten hope omme de Princesse te konnen krijghen / staeckent by de Windt / gierende van ons af. Waer over wy niet weynigh verblijdt en waren / want inde laetste rescontre / de Soldaten (haer Bandeliers uyt-ghescheten hebbende) vraeghden om Buspoeder omme haer Bandeliers te vollen / waer op ick by den Constabel gingh om een Beurs-tonnetjen Crupt te krijghen / de Constabel seer vlijtigh zijnde / sprongh inde Krupt-kamer / ende eenighe zeylen af-ghehaelt hebbende die op het Krupt laghen / bevondt dat alle het Krupt onder Water lagh / de welcke boven komende / seyde soetjens in mijn oren: Mijn liefe Koopman wy beginnen te sincken / want daer is meer als ses voet water in 't Schip. Dese woorden ginghen my meer ter herten dan het ghesnor van des vyandts Koghels / doch ick belaste hem secreet te zijn / alsoo wy niet en wisten of den vyandt op ons noch een tocht soude ghedaen hebben / want sulck een tijdinghe soude een groote verslagenheyt

onder ons allen ghebracht hebben / maer het schijnt dat Godt de herten onser vyanden soo vertsaeghde / dat sy gantsch van ons af weecken / waer op wy dadelijck begonden te pompen : onse Leere Emmers die deden ons sonderlinghe grooten dienst om het Water uyt te hoosen : ondertusschen de Timmer-lieden deden over al ondersoecklinghe om de lecken te vinden / vonden voor eerst achter inden Spieghel een schoot met een bout die wel twee voet onder water was / het was een vreeselijck gat / het water quam daer in ghelijck een Sluyse / want daer was een gheheele plancke over dwers ontstucken gheschoten / wy stopten het selfde voor den teghenwoordighen tijdt soo veel als mogheljck was. Wy hadden noch verscheyden schooten onder Water / de welcke wy / overmits het nacht was / niet konden vinden : ten anderen was het ruym soo vol dat wy van binnen gheen ondersoecklinghe konden doen / wy bevonden naerderhandt in alles twee schooten onder Water / sonder de ghene die boven de Spiegaten over het gheheele Schip gheschoten waren. Komende naer de batalie in de Cajuyte / bevonden dat de selve soo ghestelt was / als offer een partije Timmer-lieden ghesloopt hadden : de Schippers ende mijn Koope waren doorvoort met verscheyden gaten / hadden de Heeren Meesters de Cajuyte als doen ghesien / sy souden niet behoeven te klaghen over de donckerheydt / want daer waren nu luchtighe vensters meer als te vele. Dit ghevecht duerde ontrent ses uren / van 's middaeghs tot des avonts dat het doncker was. De groote ghenade die Godt ons bewesen heeft in dese batalie / en konde ick niet voor-by gaen / want het was onse kloeckheyt niet die ons konde behoeden / maer alleene sijne Vaderlijcke sorghe die hy draeght voor sijne Kinderen / daerom moeten wy hem alleene de eere toeschrijven : het was JEHOVA die ons eerst een manhaftigh herte gaf om kloeckmoedigh te strijden / ende ons verleende bequaem weder / soo dat wy alle ons Gheschut konden ghebruycken : het was hy alleene die ons soo ghenadelijck beschermt heeft / datter van alle ons volck niet meer als een persoon ghequetst wierdt / daer de Masten / Stenghen / ende Reen / die weynigh zijn / nochtans meest alle ghequetst of doorvoort waren.

Daerom mijn Ziel wilt Godt
Alleen de eere geven,
Die ons vyandt tot spot
Soo haeft heeft wegh ghedreven,
Looft ende danckt altijt
Sijn naem voor dese daet,

Met

Met herten seer verblijt,
Dient hem vroegh ende laet.

Naer de batalie hadden wy ghenoegh te doen om het Schip boven Water te houden / soo dat wy naer de wal gierden / uyt vreese dat ons Schip soude sincken / maer door ghedurigh pompen begon het te minderen / ende liepen inde Baye van Portlandt / alwaer wy anckerden op negen vaemen Water klep-grondt. Den Persoon die ghequetst was / is ghenaemt Pieter Fransz / zijnde een Tamboer. V. E. sal de ghelegentheyt van de batalie klaerlijck konnen sien inde afbeeldinge die wy per den naesten sullen senden.

-08369-

F640
M861c